

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Prof. Dr. Kemal MEMİŞOĞLU tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 26.08.2026

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Enerji içecekleri; özellikle çocuklar, ergenler ve genç yetişkinler arasında yaygınlaşan tüketimi, yüksek kafein ve şeker içeriği ile diğer uyarıcı bileşenleri nedeniyle yalnızca bir gıda ürünü olarak değil, halk sağlığı açısından yakından izlenmesi gereken bir risk alanı olarak ele alınmalıdır.

Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan Türkiye Beslenme Rehberi'nde çocuk ve adolesanlarda kafein alımının sınırlandırılması gerektiği, özellikle çay ve kahve dışındaki kafeinli içeceklerin çocuklar için uygun olmadığı belirtilmektedir. Bakanlığın çocuk ve ergenlere yönelik bir başka rehberinde ise çok daha açık bir ifadeyle "Enerji içecekleri yasaklanmalı, kafein içeren içeceklerin tüketimi sınırlandırılmalıdır" değerlendirmesine yer verilmektedir.

Buna karşılık yürürlükteki Türk Gıda Kodeksi Enerji İçecekleri Tebliği; enerji içeceklerinin 18 yaşından küçüklere satışını yasaklamakta, okul kantinlerinde, spor tesislerinde ve hastanelerde piyasaya arz edilmesini ve reklamının yapılmasını engellemekte; ürün etiketlerinde çocuklar, 18 yaş altındakiler, gebeler, emziren kadınlar, yaşlılar, yüksek tansiyonu veya böbrek yetmezliği bulunan kişiler ve kafeine hassas bireyler için uyarılar öngörmektedir.

Dolayısıyla ortaya son derece ciddi bir soru çıkmaktadır: Sağlık Bakanlığının kendi bilimsel rehberleri çocuk ve gençler bakımından enerji içeceklerinin yasaklanması gerektiğini söylüyorsa, mevcut koruyucu tedbirlerin yeterli olup olmadığı Bakanlık tarafından hangi verilerle değerlendirilmektedir?

Enerji içeceklerinin marketlerde, büfelerde, akaryakıt istasyonlarında, çevrim içi satış platformlarında ve çeşitli toplu tüketim alanlarında kolaylıkla ulaşılabilir olması; çocukların ve gençlerin yaş kontrolü yapılmaksızın bu ürünlere erişip erişmediğini, mevcut yasakların uygulamada ne ölçüde karşılık bulduğunu ve sağlık sistemine yansıyan olumsuzlukların sistematik olarak takip edilip edilmediğini önemli bir halk sağlığı meselesi hâline getirmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü de şekerli içeceklerin özellikle çocuklar ve genç yetişkinlerde obezite, diyabet ve kardiyovasküler hastalık yükünü artırdığına dikkat çekmekte; bazı ülkeler ise gençlerin enerji içeceklerine erişimini daha ileri yaşlara kadar sınırlandıran düzenlemelere yönelmektedir.

Bu kapsamda;

- 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 tarihleri arasında, enerji içeceği tüketimi veya enerji içeceği tüketimi şüphesiyle Türkiye genelindeki kamu ve özel sağlık kuruluşlarının acil servislerine başvuran kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin yaş, cinsiyet ve il bazındaki dağılımı nedir?
2. Aynı dönemde söz konusu başvuruların kaçını 18 yaşından küçük çocuklar ve ergenler oluşturmuştur? Bu sayı 0-6, 7-12, 13-15 ve 16-17 yaş grupları itibarıyla nedir?
3. 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 tarihleri arasında enerji içeceği tüketimiyle ilişkilendirilen veya ilişkisinden şüphelenilen vakalarda kaç kişide çarpıntı, taşikardi, hipertansiyon, ritim

11-08-2021

bozukluğu, göğüs ağrısı, bayılma, nöbet, yoğun anksiyete, panik tablosu, uykusuzluk, bilinç değişikliği veya benzeri akut bulgular tespit edilmiştir?

4. Aynı dönemde enerji içeceği tüketimi sonrasında sağlık kuruluşuna başvuran kişilerden kaç hastaneye yatırılmış, kaç yoğun bakım ünitesinde tedavi edilmiş ve kaç çocuk yoğun bakım ünitelerinde izlenmiştir?
5. 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 tarihleri arasında enerji içeceği tüketiminin doğrudan veya katkıda bulunan faktör olarak değerlendirildiği herhangi bir ölüm vakası bulunmakta mıdır? Varsa bu vakaların sayısı, yaş grupları ve illere göre dağılımı nedir?
6. Aynı dönemde Ulusal Zehir Danışma Merkezi'ne enerji içecekleri, yüksek miktarda kafein tüketimi veya enerji içecekleriyle birlikte kullanılan uyarıcı maddeler nedeniyle kaç başvuru yapılmıştır? Bunların kaç 18 yaşından küçük kişilerle ilgilidir?
7. Bakanlığınızın hastane bilgi sistemlerinde "enerji içeceği tüketimine bağlı/ilişkili sağlık sorunu" şeklinde ayrı bir kayıt veya izleme sistemi bulunmakta mıdır? Bulunmuyorsa enerji içeceklerinin sağlık sistemi üzerindeki gerçek yükünün nasıl ölçülmesi planlanmaktadır?
8. 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 döneminde enerji içeceği tüketimiyle ilişkilendirilen acil servis başvurularının il bazında dağılımı nedir? En fazla başvurunun gerçekleştiği ilk 10 il hangileridir?
9. Aynı dönemde enerji içeceği tüketimi ile birlikte alkol tükettiği tespit edilen veya bu yönde öykü veren kişi sayısı kaçtır? Bunların kaç 18-24 yaş grubundadır?
10. Enerji içeceklerinin alkol ile birlikte tüketilmemesi gerektiği ürün ambalajlarında açıkça belirtilmesine rağmen, bu iki ürünün özellikle gençler tarafından birlikte tüketilmesinin sağlık üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla Bakanlığınız tarafından herhangi bir epidemiyolojik çalışma yapılmış mıdır?
11. Bakanlığınızın yayımladığı çocuk ve ergenlere yönelik sağlık rehberinde "Enerji içecekleri yasaklanmalı" değerlendirmesi yer almasına rağmen, enerji içeceklerinin toplumun tamamı veya belirli yaş grupları bakımından daha sıkı şekilde sınırlandırılmasına yönelik bugüne kadar hangi çalışmalar yapılmıştır?
12. Bakanlığınız kendi bilimsel rehberinde enerji içeceklerinin yasaklanması gerektiğini belirtirken, mevcut uygulamada yalnızca 18 yaş altına satış yasağının bulunmasını halk sağlığı açısından yeterli görmekte midir? Görüyorsa bunun bilimsel dayanakları nelerdir?
13. Mevcut 18 yaş sınırının 21 yaşa yükseltilmesi, gençlere satışta kimlik kontrolünün zorunlu hâle getirilmesi veya çocuk ve gençlerin yoğun bulunduğu alanlarda satışın bütünüyle yasaklanması konusunda Bakanlığınız tarafından herhangi bir bilimsel değerlendirme yapılmış mıdır?
14. 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 tarihleri arasında 18 yaşından küçüklere enerji içeceği satış yasağının uygulanıp uygulanmadığının tespiti amacıyla Bakanlığınız ile Tarım ve Orman Bakanlığı arasında kaç ortak çalışma, toplantı, inceleme veya veri paylaşımı gerçekleştirilmiştir?
15. Çocukların enerji içeceklerine internet üzerinden, mobil uygulamalardan veya hızlı market teslimat hizmetlerinden yaş doğrulaması yapılmadan ulaşabilme ihtimali Bakanlığınız tarafından incelenmiş midir? Bu satış kanallarında etkin yaş doğrulaması yapılması amacıyla ilgili kurumlarla herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
16. Enerji içeceklerinin okul kantinlerinde satışı yasak olmakla birlikte, okulların çevresindeki market, büfe ve diğer satış noktalarından çocuklara enerji içeceği satılmasının önlenmesi amacıyla Bakanlığınızca herhangi bir ilave düzenleme veya mesafe sınırlaması önerilmiş midir?

17. Çocuk ve gençleri hedefleyen sosyal medya içerikleri, fenomen/influencer paylaşımları, oyun ve spor temalı reklamlar ile sponsorluk faaliyetlerinin enerji içeceği tüketimini özendirmesine ilişkin Bakanlığınızın yaptığı herhangi bir araştırma bulunmakta mıdır?
18. Enerji içeceklerinin spor performansını artırdığı, uyanıklık ve dayanıklılık sağladığı yönünde gençlerde oluşabilecek algının kırılması amacıyla 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 döneminde Bakanlığınız tarafından kaç kamu spotu, bilgilendirme kampanyası, okul eğitimi veya sosyal medya çalışması gerçekleştirilmiştir?
19. Türkiye genelinde satılan enerji içeceklerinin içerdiği kafein, şeker, taurin ve diğer uyarıcı bileşenlerin çocuk ve gençlerde oluşturabileceği toplam maruziyet konusunda Bakanlığınızın güncel bir risk değerlendirmesi bulunmakta mıdır?
20. Bir kutu veya şişe enerji içeceğinin içerdiği kafein miktarının, farklı ambalaj büyüklükleri nedeniyle çocuk ve gençlerde güvenli kabul edilen günlük kafein alımına yaklaşabileceği veya bunu aşabileceği durumlar Bakanlığınız tarafından araştırılmış mıdır?
21. Enerji içeceklerinin ambalajlarında bulunan sağlık uyarılarının tüketici tarafından gerçekten okunup okunmadığını, anlaşılıp anlaşılmadığını ve davranış değişikliği yaratıp yaratmadığını belirleyen herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?
22. Bakanlığınız, mevcut uyarı yazılarının yeterince görünür olmadığı kanaatinde midir? Sigara paketlerinde olduğu gibi daha büyük, ön yüzeyde ve dikkat çekici sağlık uyarılarının enerji içeceklerinde de zorunlu hâle getirilmesini önermekte midir?
23. Enerji içeceklerinin çocuklarda ve gençlerde uyku bozukluğu, okul başarısı, dikkat sorunları, anksiyete ve diğer ruhsal belirtilerle ilişkisini inceleyen Türkiye ölçekli herhangi bir çalışma Bakanlığınız veya Bakanlığa bağlı kuruluşlar tarafından yürütülmüş müdür?
24. 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 döneminde aile hekimlerine, çocuk hekimlerine, acil servis hekimlerine ve okul sağlığı çalışanlarına enerji içeceği kullanımının sorgulanması ve riskli tüketimin bildirilmesine yönelik herhangi bir talimat veya rehber gönderilmiş midir?
25. Enerji içeceği tüketimine bağlı sağlık sorunlarının erken uyarı sistemi kapsamında izlenmesi, sağlık kuruluşlarından merkezi veri toplanması ve sonuçların düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılması konusunda bir çalışma bulunmakta mıdır?
26. Bakanlığınız, çocukların enerji içeceğine erişiminin yalnızca bir "gıda tercihi" değil, koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında ele alınması gereken bir çocuk sağlığı sorunu olduğu görüşünde midir?
27. Türkiye'de 18 yaş altına enerji içeceği satışının yasak olmasına rağmen çocukların bu ürünlere fiilen ulaşabildiğinin tespit edilmesi hâlinde, mevcut sistemin başarısızlığını ortaya koyacak ulusal ölçekte bir gizli müşteri, saha araştırması veya erişilebilirlik çalışması yapılması planlanmakta mıdır?
28. Enerji içeceklerinin çocuklar ve gençler üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla çocuk kardiyolojisi, çocuk nörolojisi, çocuk ve ergen ruh sağlığı, halk sağlığı, toksikoloji, beslenme ve acil tıp uzmanlarından oluşan bağımsız bir Bilim Kurulu kurulması planlanmakta mıdır?
29. Bakanlığınız, enerji içeceklerinden kaynaklanabilecek önlenemez sağlık zararlarının azaltılması amacıyla 18 yaş altı satış yasağının fiilen uygulanması, çevrim içi satışların sınırlandırılması, reklam ve sponsorlukların daraltılması, ambalaj uyarılarının güçlendirilmesi ve yaş sınırının yeniden değerlendirilmesini içeren kapsamlı bir eylem planı hazırlamakta mıdır?
30. 1 Ocak 2026–30 Ağustos 2026 tarihleri arasındaki sağlık verileri kamuoyuyla açıklanacak mıdır? Enerji içeceği tüketimine bağlı veya tüketimle ilişkili acil servis başvuruları, hastane yatışları, yoğun bakım vakaları ve ölüm vakalarının sayısının kamuoyundan düzenli olarak paylaşılmasının gerekçesi nedir?